

“Begaafdheid is te ontwikkelen”

Jarenlang gebruikten we de term ‘hoogbegaafdheid’ om kinderen aan te duiden die wat beter zijn. Maar we komen er op terug, aldus hoogle- raar neuropsychologie Jelle Jolles. “Dat ‘beter zijn’ blijkt een moment- opname te zijn. Veel kinderen hebben latente talenten, die soms pas een paar jaar later tot expressie komen.”

Er zijn volgens Jolles nog veel misverstan- den over (hoog)begaafdheid. “De term ‘begaafdheid’ wordt te nauw genomen.

Er zijn bijvoorbeeld kinderen met een IQ van 120 die slimmer zijn dan kinde- ren met een IQ van 130 of 140, omdat ze zich breder hebben ontwikkeld.

Hoogbegaafde kinderen vallen na een paar jaar soms als het ware om, omdat ze smal groeien. Ze weten bijvoorbeeld alles over de planeten, maar zijn niet goed in staat relaties

met andere onderwerpen te leggen. Overigens kun je een kind dat zich smal ontwikkelt stimuleren zich breder te ontwikkelen, maar dat vergt wel het nodige van de leerkracht. Wat? Onder meer dat hij de opvatting ‘je bent hoogbegaafd of je bent het niet’ loslaat. Dat klopt gewoon niet. Begaafdheid is te ontwikkelen.”

WAT IS ER FOUT GEGAAN?

“We zijn vergeten te kijken naar het kind. Wij hebben het onderwijs zo ingericht dat we kinderen leren wat wij, volwassenen, vinden dat kinderen moeten kunnen. Waarom verwachten we van een kind van tien dat het weet hoe het moet leren? Waarom geven we het wel de stof, maar geen hulp? Het nieuwe leren zei: ‘Ja, ik ben een leraar, maar je moet zelf het antwoord vinden.’ Als een kind op tennissen gaat, zeg je toch ook niet: hier liggen de ballen, daar ligt een racket, veel succes?”

HOE MOET HET DAN?

“De kennis van het lerende kind is in potentie enorm, maar wordt amper aangesproken. Veel kinderen worden ondergestimuleerd. Hun brein wordt te weinig geprikkeld, terwijl het brein niets liever wil dan leren. Ons brein heeft een natuurlijke, bijna onbedwingbare belangstelling voor alles wat nieuw is. Wij mensen zijn informatie- verwerkende systemen die zich kunnen aanpassen aan een veran- derende omgeving. Maar wat doen we op school? We beteugelen die nieuwsgierigheid. Als een kind spontaan een vraag de klas in slingert, vinden we het onaangepast. Dat kind wordt gemaand zijn beurt af te wachten. Gevolg: kinderen worden bang vragen te stellen en leren niet verbindingen te leggen tussen wat ze kennen en wat ze voor het eerst zien. De oplossing is een zo breed mogelijke ontwik- keling, met aandacht voor theater, muziek, literatuur en lichamelijke opvoeding. Hoe meer ervaringen, hoe meer verbindingen kunnen worden gelegd.”